

Dkt. Gary Yates, Kitabu cha 12, Kipindi cha 6, Amosi, Dhambi za Kijamii

© 2024 Gary Yates na Ted Hildebrandt

Huyu ni Dkt. Gary Yates katika mfululizo wake wa mihadhara kuhusu Manabii Wadogo. Huu ni mhadhara wa 6 kuhusu Kitabu cha Amosi, Dhambi za Kijamii.

Tunaendelea kujifunza kitabu cha 12 na tunazingatia ujumbe wa nabii Amosi.

Mwanzoni kabisa mwa kitabu cha Amosi, tuna picha hii yenye nguvu ya Mungu ambayo kwa kweli, nadhani, ni msingi wa ujumbe wa Amosi. Anasema Bwana ananguruma kutoka Sayuni. Anatoa sauti yake kutoka Yerusalemu.

Malisho ya wachungaji yanaomboleza na kilele cha Karmeli kinanyauka. Amosi atamwonyesha Mungu katika kitabu hiki chote kama simba angurumaye na dhoruba inayokaribia. Kwa kuzingatia hali ya kihistoria na historia ya huduma ya Amosi ambayo tulizungumzia katika kikao chetu kilichopita, mgogoro wa Ashuru, jeshi hili lenye nguvu ambalo linakaribia kuvamia Israeli, tunaewa ni kwa nini alimwonyesha Mungu kwa njia hii.

Watu hawa wameanza kumchukulia Mungu kirahisi. Wamelazimisha neema ya Mungu. Wamechukua neema ya Mungu kirahisi.

Wamechukua baraka ambazo Mungu amewapa kirahisi. Kwa hivyo, Mungu anamtuma Amosi, aondoke nyumbani kwako, aache biashara yako yenye mafanikio Kusini, aache biashara unazofanya huko. Nataka uende Kaskazini na kuwaonya watu wa Israeli kwamba kutotii kwao, kutokuwa waaminifu, na uasi wao vitamfanya Mungu atume hukumu.

Kama ungekuwa nabii, kama ungekuwa nabii, Amosi, Mungu angekupa ujumbe wa aina gani wa kuwaambia watu hawa? Ingekuwaje kutangaza ujumbe huo? Naam, kama Amosi anavyowahubiria watu wa Israeli, na kama anavyowaonya kuhusu Mungu kama simba angurumaye na dhoruba inayokaribia, anapojaribu kuwaamsha kuhusu uzito wa kile kitakachotokea katika historia yao kutokana na uvamizi unaokuja wa Ashuru, ni masuala gani na matatizo gani na wasiwasi gani? Kwa nini Mungu ni simba angurumaye? Kwa nini Mungu anajali sana kuhusu kinachoendelea katika maisha ya watu wao? Tutaona katika kitabu cha Amosi kwamba nabii Amosi atazingatia masuala matatu mahususi kuhusu watu wa Israeli. Kwa njia nyingi, nadhani masuala haya na mada hizi na wasiwasi huu ni uwakilishi mkubwa wa ujumbe wa manabii kwa ujumla. Tunaweza kuchukua Amosi, na nadhani ujumbe wa Amosi na theolojia ya Amosi, na kukiangalia kitabu hiki kama uwakilishi wa kile manabii katika Israeli na Yuda, mgogoro wa Ashuru, na mgogoro wa Babeli wanajaribu kuwaambia watu.

Nadhani mada ya kwanza na msisitizo wa kwanza tunaouona katika kitabu cha Amosi ni kwamba Amosi anatoa onyo kwa watu ambao walikuwa wameridhika na utajiri wao. Amosi anatoa onyo kwa watu ambao walikuwa wameridhika na utajiri wao. Tuliona hili katika video iliyopita.

Mungu alikuwa amewabariki Israeli kwa njia ya ajabu. Mungu alikuwa amepanua mipaka yao na maeneo yao chini ya Yeroboamu wa Pili. Biashara ya kimataifa ilikuwa imepanuka kwa sababu ya mawasiliano ambayo Yeroboamu alikuwa ameyaunda kwa ajili ya watu.

Wakati huu wa utajiri wa ajabu, badala ya baraka hiyo kuwaongoza kushukuru na kushukuru kwa kile ambacho Mungu alikuwa amewaahidi, badala ya kumtumikia kwa shukrani kwa sababu alikuwa amewapa nchi hii ya ajabu na kuwabariki kwa njia hizi maalum, walimsahau Mungu. Walichukulia utajiri wao kama chanzo kikuu cha usalama na umuhimu wao. Walimweka Mungu kwenye migongo ya maisha yao, na wakawa na shauku kubwa na mali zao na vitu ambavyo Mungu alikuwa amewapa.

Sheria ya Agano la Kale ilisema kwamba amri ya mwisho ilikuwa kumpenda Mungu kwa moyo wako wote, akili, na nguvu zako zote na kumpenda jirani yako kama unavyojipenda mwenyewe. Suala zito hapa ni kwamba utajiri ulikuwa umeingilia majukumu yote mawili ya agano. Badala ya kumpenda Mungu, walipenda utajiri wao.

Badala ya kuwapenda jirani zao kama wanavyojipenda wenyewe, kwani walikuwa na fursa zaidi na zaidi za kuwa wakarimu na wasio na ubinafsi katika jinsi walivyotendeanza, walizidi kuwa wachoyo, wabinafsi zaidi, na wenye vitu vya kimwili zaidi. Kuna vifungu kadhaa ambapo Amosi ataangazia hasa suala la uchoyo na kupenda vitu vya kimwili vya watu wa Ufalme wa Kaskazini. Mojawapo ya vifungu hivyo inapatikana kwetu katika Amosi sura ya 4, mstari wa 1 hadi 3. Amosi atianza hili kwa, kwa namna fulani, kuwahutubia wanawake matajiri wa Ufalme wa Kaskazini kwa kejeli.

Anasema hivi: Sikilizeni haya, enyi ng'ombe wa Bashani. Bashani ilikuwa mahali pazuri pa kilimo katika nchi ya Israeli. Mifugo yenye nguvu zaidi, mnene zaidi, na yenye thamani zaidi ilitoka katika sehemu hii maalum ya Israeli.

Hiyo ndiyo istilahi ambayo Amosi anatumia kuwazungumzia wanawake matajiri wa Samaria. Mhubiri yeyote mwenye ujasiri wa kusema hivyo kuhusu wanawake katika hadhira yake ni mtu ninayemheshimu. Sina mpango wa kumwiga wakati wowote katika huduma yangu ya baadaye.

Lakini, sikilizeni neno hili, enyi ng'ombe wa Bashani. Hawana tatizo la uzito. Wana tatizo la ustawi.

Anasema, Ninyi mlio juu ya milima ya Samaria, mnaowaonea maskini, mnaowaponda wahitaji, mnaowaambia waume zenu, Leteni tunywe. Tunacho hapa ni picha ya wanawake hawa wanaojali mahitaji yao na raha zao tu. Wanawaonea maskini wakati huo huo wanapowaambia waume zao, tuleteeni pombe zaidi ili tuweze kukidhi mahitaji yetu.

Mungu anasema kwamba atashughulikia suala hili na kuwashughulikia watu hawa. Hii hapa hukumu atakayoleta dhidi yao. Bwana Mungu ameapa kwa utakatifu wake kwamba tazama, siku zinakuja juu yenu, watakapowachukua kwa kulabu, nanyi wa mwisho kwa kulabu za samaki, nanyi mtatoka nje kupitia mahali palipobomoka, kila mmoja wenu mbele yenu, nanyi mtatupwa nje kwa amani, asema Bwana.

Kwa wanawake hawa ambao wamepitia mafanikio haya ya ajabu, unaweza kuangalia Isaya sura ya tatu na jinsi anavyozungumza na wanawake matajiri na waliofanikiwa wa Yuda hapo, na kimsingi anasema jambo lile lile kwao. Watachukuliwa uhamishoni. Wameishi katika anasa.

Wamepuuza mahitaji ya watu wengine. Wamewatumia vibaya maskini. Kwa sababu hiyo, watapitia mateso yote ya uhamishoni.

Inasema watakupeleka mbali kwa kulabu. Tuna picha na maandishi na michoro kutoka kwa Waashuri ambayo kwa kweli inaonyesha wafalme wa Ashuru au makamanda wa Ashuru wakiwaongoza mateka wao kwa kulabu kupitia pua zao au vinywani mwao. Hilo litatokea kwa wanawake matajiri wa Israeli ambao wamemezwa na utajiri wao na anasa zao wenyewe.

Amosi anazungumzia suala hili katika sura ya sita mstari wa kwanza hadi wa saba. Kwa kweli atazungumzia hata watu wa Yuda ambao wana tatizo lile lile. Wamefurahia utawala wa Uzia wa pili uliofanikiwa.

Tena, badala ya kuwaongoza kwa Bwana, imewaongoza mbali na Mungu. Amosi anasema katika sura ya sita, mstari wa kwanza hadi wa saba, ole. Wakati wowote neno hilo linapotumika katika manabii, wazo la ole ni tangazo la kifo.

Huu ni unabii wa ole. Ni kama maombolezo ya mazishi kwa ajili ya mtu. Amosi anasema, tazama, kifo kinakuja kwa sababu umewapuuzwa majirani zako.

Umeishi kwa raha Sayuni. Ninapenda jinsi Biblia ya Net inavyotafsiri wazo hili la unabii wa ole. Wale wanaoishi kwa raha Sayuni ni kama wafu.

Wana nafasi ya kuona mazishi yao kabla hayajatokea. Kama hawatabadilisha njia zao, kama hawataacha mtazamo huu wa uchoyo na wa kupenda vitu vya kimwili maishani, basi Mungu atawahukumu hatimaye. Ole wao waliostarehe katika Sayuni na wale wanaojisikia salama katika mlima wa Samaria.

Unafikiria ufalme wa kusini wa Sayuni, Yerusalemu, wenye utajiri na ustawi. Kaskazini una mji tajiri na ustawi wa Samaria na matajiri na watu matajiri wanaoishi huko. Wale waliokuwa wakishirikiana na mfalme na urasimu na waliofurahia faida zote za utawala wa Yeroboamu wa pili na Uzia.

Hao ndio watu wanaolengwa na Mungu kwa ajili ya hukumu. Wanaelezwa katika sehemu iliyobaki ya mstari wa kwanza kama watu mashuhuri wa taifa la kwanza ambalo nyumba ya Israeli inawajia. Licha ya nafasi hii ya juu ya uongozi, licha ya mtindo wa maisha ambao wameufurahia, Mungu anawalenga kama wale watakaopitia hukumu.

Tutatoa maelezo zaidi kuhusu hili linapoendelea. Unabii huu unaendelea katika mstari wa nne, ole wao, tena, tangazo la kifo. Kuna mazishi yanakuja, na mazishi yatakuwa ya watu hawa matajiri na matajiri.

Ole wao wanaolala kwenye vitanda vya pembe za ndovu na kujinyoosha kwenye makochi yao. Kwa hivyo, tunaweza kuwafikiria watu hawa wakiwa kwenye mapaja ya anasa wanaokula wana-kondoo kutoka kwa makundi na ndama kutoka katikati ya zizi. Wana chakula cha kutosha.

Wanakula nyama tajiri na ya gharama kubwa zaidi. Katika mstari wa tano, wanaimba nyimbo za bure kwa sauti ya kinubi. Na kama Daudi, wanajivumbua vyombo vya muziki.

Wanaokunywa divai kando ya mabakuli yaliyojaa na kujipaka mafuta bora, lakini hawahuzuniki kwa ajili ya maangamizi ya Yusufu. Na kwa hivyo, unaweza kufikiria watu hapa, tena, wanaishi katika mapaja ya anasa. Wako kwenye vitanda vyao vya pembe za ndovu.

Wana chakula cha kutosha. Wanaimba nyimbo. Wanacheza muziki.

Wanakunywa divai karibu na bakuli zilizojaa. Maisha yao yanamezwa na raha. Na kutokana na hili, hawaelewi uharibifu utakaompata Yusufu ambao manabii wanawaonya kuuhusu.

Mstari wa saba unasema hivi: kwa hivyo, sasa watakuwa wa kwanza wa wale watakaokwenda uhamishoni. Na sherehe za wale wanaojinyoosha zitatoweka. Tumesitiza hili.

Mungu hawahukumu watu bila mpangilio. Hukumu za Mungu si za nasibu. Hukumu za Mungu si za haki.

Kuna maana halisi hapa ambapo hukumu ambayo Amosi anawaonya watu hawa, adhabu inaendana na uhalifu huo. Kwa sababu wameishi katika anasa na kumpuuza Mungu na kuwapuuza wengine. Watu hao ndio watakaolengwa mahususi kwa ajili ya hukumu ya uhamisho na mambo yote mabaya na umaskini utakaotokea Waashuri watakapowachukua.

Neno katika mstari wa saba linalotafsiriwa katika ESV linasema sherehe za wale wanaojinyoosha zitapita. Neno la Kiebrania hapo ni neno mirzah. Tunapoangalia neno hili linalofanana na neno la msingi kama linavyotumika katika lugha zingine na katika fasihi nje ya Biblia, kulikuwa na sikukuu na sherehe hizi maalum zilizoitwa sikukuu za mirzah.

Zilihusisha ibada ya miungu ya kipagani, kiasi kikubwa cha chakula na vinywaji na pombe, raha, na uasherati mara nyingi vilihusishwa na hilo. Na mara nyingi ilifanywa katika muktadha wa kuabudu miungu mingine katika muktadha huu wa kipagani. Ukweli kwamba Amosi anatumia neno hili mahususi kuzungumzia sherehe hizo nadhani unatupa uelewa mwingine wa kile tulichonacho katika mstari wa nne: wamelala kwenye vitanda vyao vya pembe za ndovu, wakiimba nyimbo, wakila nyama, na kunywa divai kando ya mabakuli yaliyojaa.

Sio tu mtindo wa maisha wa kupindukia, lakini kwa kweli ni kukubali upagani wa utamaduni unaowazunguka. Amosi na manabii wanataka tuelewe utajiri wenyewe si mbaya. Nadhani huo ni mtazamo wa kibiblia.

Kila kitu tulicho nacho maishani, Mungu anatumia ili tufurahie, lakini kuna hatari katika utajiri na katika vitu vya kimwili ambayo hatimaye hutuvuta mbali na Mungu wakati huo unapokuwa kitovu cha maisha yetu. Mara nyingi Mungu huwabariki watu katika Agano la Kale, kama Ayubu na Ibrahimu, kwa utajiri mwingi, lakini utajiri huo unaweza kuwa kikwazo. Kumbukumbu la Torati liliwaonya watu wa Israeli kwamba unapofurahia utajiri na faida na baraka za nchi ya ahadi, hiyo itakuwa na mwelekeo wa kukuvuta mbali na Mungu.

Paulo anatumia katika barua yake kwa Timotheo, anawaonya wale walio matajiri kuwa waangalifu kuhusu hatari zinazowakabili. Pesa yenyewe si mzizi wa uovu wote. Paulo anasema kwamba kupenda pesa ndio mzizi wa uovu wote.

Nadhani tunaona wazo hilo hapa katika kitabu cha Amosi pia. Mungu atawahukumu wale ambao wameridhika na utajiri wao. Sasa nataka tufikirie kuhusu Waisraeli na Wayahudi wa karne ya nane wanaovutwa katika hilo na tufikirie kuhusu sisi na kulinganisha hilo na utamaduni wetu wa leo.

Ninapoangalia uwakilishi au mchoro wa kawaida wa nyumba wakati wa Enzi ya Chuma huko Israeli, ninachokiona hapo ni jengo rahisi sana. Sio mahali ambapo

ningependa kuishi. Singependa hata kuwa na hilo kama chumba changu cha bweni chuoni.

Walishiriki makazi yao na mifugo yao. Watu hao walioishi katika aina hiyo ya majengo walijaribiwa na hatari za kupenda mali. Ikiwa ndivyo ilivyo kwao, basi tuna nafasi gani leo Magharibi kwa mali zote, utajiri wote, na vitu vya ajabu tunavyofurahia? Hili ni jaribu la kweli ambalo tunahitaji kulichukulia kwa uzito.

Ninapoangalia mambo ya Israeli ya kale katika karne ya nane, mji wa Samaria, kwa mfano, ungetumika kama ishara ya hadhi. Haikuwa TV ya inchi 50. Haikuwa gari jipya.

Haikuwa vitu vya aina hiyo. Ilikuwa vito vya thamani, au ilikuwa nakshi za pembe za ndovu ambazo zinaweza kuwa nyumbani kwako au kwenye fanicha yako. Ikiwa watu hao walipambana na ubinafsi, ni kwa kiasi gani tunahitaji kuwa waangalifu zaidi kuhusu hatari zilizopo kwetu leo? Kuna onyo zuri.

Watu hawa wana maisha rahisi. Tungewaangalia Waisraeli matajiri zaidi, na wanaishi kwa kiwango ambacho kwa namna fulani kingekuwa chini ya kile ambacho tungeishi. Kama watu hao wangejaribiwa na hili, tuna nafasi gani? Kama watu hawa wangejaribiwa na vishawishi vya anasa na anasa za kibinafsi, je, tuna kuwa waangalifu zaidi na hilo tunapoishi katika utamaduni unaozingatia ngono na kuridhika kingono, pombe, na kuishi kwa ajili ya hali ya juu inayofuata? Yohana anatuambia tusiipende dunia na kwamba tamaa ya mwili, tamaa ya macho, na kiburi cha uzima vitakuwa vitu vitakavyotuvuta mbali na Mungu. Hilo halitutii moyo wa kutengeneza orodha yetu wenyewe ya mambo ya kisheria tunayofanya na ambayo hatuyafanyi.

Lakini inatukumbusha kwamba raha na utajiri na anasa za kibinafsi na mvuto wa ngono na dawa za kulevya na pombe, mambo hayo yote ni mambo ambayo tunahitaji kuyazingatia. Sisi ambao ni wazazi tunahitaji kuwakumbusha watoto wetu mambo ya aina hiyo. Nadhani manabii wa karne ya nane wana mambo ambayo ni muhimu sana kwetu leo kufikiria.

Amosi anatoa onyo kwa watu waliokuwa wameridhika na utajiri wao. Sasa, jambo la pili ambalo Amosi atazingatia, na hili linahusiana sana na kile tulichokizungumzia, Amosi atatoa onyo kwa watu ambao hawatendi haki kwa maskini na wahitaji. Nadhani wengi wetu ambao tunajua chochote kuhusu manabii, tunajua kwamba mada ya haki ya kijamii ni wazo linalojirudia katika ujumbe wa manabii.

Sababu ya hilo ni kwa sababu ya mambo yaliyokuwa yakiendelea katika karne ya nane, kwani Israeli walikuwa wamepitia mafanikio haya ya ajabu, badala ya kuwa aina ya jamii ambayo Mungu alitaka wawe, ambapo walimpenda jirani yao, ambapo walikopesha vitu kwa ukarimu kwa jirani yao, ambapo walitunzana, ambapo waliangalia mahitaji ya wengine kuliko wao wenyewe, walikuwa wamekuwa jamii

ambapo walikuwa wamevutiwa sana na utajiri kiasi kwamba waliwatumia vibaya majirani zao maskini. Kwa hivyo, Amosi sura ya 2, mistari ya 6 na inayofuata itazingatia njia zote mbalimbali ambazo watu wa Israeli hawakuwa wakitenda haki kwa jirani zao. Nabii anasema, Bwana asema hivi, kwa makosa matatu ya Israeli na kwa manne, sitaiondoa adhabu yao kwa sababu wanawauza wenye haki kwa fedha na wahitaji kwa jozi ya viatu.

Wanakanyaga vichwa vya maskini hadi mavumbini mwa nchi, na kuipotosha njia ya maskini. Mwanamume na baba yake huingia kwa msichana mmoja, na hivyo jina langu takatifu linatiwa unajisi.

Wanajilaza kando ya kila madhabahu juu ya mavazi yaliyowekwa rehani, na katika nyumba ya Mungu wao wanakunywa divai ya wale waliotozwa faini. Kwa hivyo, Amosi anapotaka kutupa orodha na orodha ya dhambi za watu wa Israeli, orodha anayotupa inazingatia hasa jinsi walivyowadhulumu maskini. Wamevutiwa sana na utajiri kiasi kwamba wako tayari kuwauza wenye haki kwa jozi ya viatu.

Wanawatumia vibaya wasichana hawa maskini watumishi kwa kuwa baba na mwana wote wanalala na mwanamke huyu na kuwatumia vibaya kingono. Wanamwabudu Mungu huku wameketi kwenye mavazi ya watu hawa maskini, na hawaoni tofauti yoyote na hilo. Na kwa hivyo, kuna msisitizo, na kuna ujumbe katika kitabu chote cha Amosi kwamba wamepuuza mahitaji ya maskini.

Tuliona hilo katika sura ya 4. Ng'ombe wanene wa Bashani, wanaojidhulumu, wanawakandamiza maskini na kuwatumia vibaya wahitaji kama njia ya kujiwekea mifuko yao wenyewe. Katika sura ya 5, ambapo kuna wito huu unaorudiwa-rudiwa wa kutubu kutoka kwa Amosi kwa watu, atasema katika sura ya 4, nitafuteni mimi nanyi mtaishi. Mstari wa 6, mtafuteni Bwana nanyi mtaishi.

Mstari wa 14: tafuteni mema na si mabaya. Katika mstari wa 15, tunapata wazo la maana hasa ya Amosi kwa kutafuta mema na si mabaya au kumtafuta Bwana. Chukieni mabaya na pendeni mema na msimamishe haki langoni.

Huenda Bwana, Mungu wa majeshi, akawahurumia mabaki ya Yusufu. Uwezo pekee, njia pekee ambayo Israeli watapata rehema na neema ya Mungu na msamaha, ni kama wataacha mtindo huu wa maisha ambapo wanawadhulumu maskini. Katika mstari wa 24 wa sura ya 5, Amosi atasema, haki na itiririke kama maji, na haki kama kijito kinachotiririka daima.

Kwa hivyo, Amosi anapozungumzia toba, haongei tu kuhusu kuingia chumbani na kuomba na kukiri dhambi zako kwa Mungu. Anawaambia watu wa Israeli haswa kwamba wanahitaji kurekebisha tabia zao kwa kila mmoja. Wanahitaji kurudi mahali ambapo Mungu alikuwa amewaita ili kuwajali maskini na wahitaji, kuwapenda jirani zao kama wanavyojipenda wenyewe.

Tunapoangalia hili, na tunapofikiria kuhusu ujumbe wa Amosi kwa kuzingatia Agano la Kale kwa ujumla, nadhani tunachoelewa ni kwamba Amosi anawakumbusha watu kwamba walikuwa wamegeuka kuwa kinyume kabisa na kile ambacho Mungu alikuwa amewaumba watu wa Israeli wawe. Mungu alikuwa amewaumba Israeli kuwa mfano, mfano, mfano kwa mataifa mengine ili kuwaonyesha jinsi jamii ilivyopaswa kuwa. Kwetu sisi leo, hiyo haimaanishi kwamba tunaweka sheria ya Agano la Kale katika vitendo, lakini inamaanisha kwamba hata kama Wakristo na kama waumini, na ingawa hatuko tena chini ya agano la Musa, tunaangalia Agano la Kale kwa maadili, vipaumbele vilivyokuwa muhimu kwa Mungu alipoanzisha jamii, alipoanzisha taifa takatifu ambalo lingekuwa mfano na nuru kwa watu wengine.

Hivi ndivyo jamii hii, hivi ndivyo utamaduni huu ulivyopaswa kuwa. Mungu alisisitiza kwa watu wa Israeli ni kwamba walipaswa kuwa watu wa haki. Neno la Kiebrania ni Mishpat.

Lakini maana ya haki katika Israeli na maana ya haki katika Agano la Kale huenda isiwe sawa na tunavyofikiria. Kwa kawaida tunafikiria haki na tunafikiri kwamba haki inahusisha kuwapa watu kile wanachostahili. Inamaanisha kuishi kulingana na kanuni ya sheria na hiyo ni sehemu muhimu ya haki.

Lakini katika Agano la Kale, haki ni kitu zaidi ya hicho. Haki si tu kuwapa watu kile wanachostahili. Biblia inapanua wazo hilo kusema kwamba haki ya kweli inahusisha kuwa tayari kuwapa watu kile wanachohitaji pia.

Haki katika jamii kama Mungu alivyoibuni na jinsi Mungu alivyoiweka na jinsi Mungu alivyowabuni watu wa Israeli ilimaanisha kwamba wale waliokuwa na zaidi ya walivyohitaji hatimaye wangukuwa tayari kuwapa wale ambao hawakuwa na vya kutosha. Shida ni kwamba wakati utajiri unakuwa kitovu cha maisha yako, wakati huo unakuwa sanamu unayoishi, wakati huo unakuwa kitu kinachoamua usalama na umuhimu wako wa mwisho, inakuwa muhimu sana kwamba ufanye chochote kinachohitajika ili kupata hiyo. Na kwa hivyo, ikiwa utajiri unakuwa faida yangu ya mwisho, ikiwa anasa ya kibinafsi, ikiwa raha, ikiwa kukidhi mahitaji yangu kunakuwa faida ya mwisho katika maisha yangu badala ya mema, badala ya Mungu mwenyewe, nitafanya chochote kinachohitajika ili kukidhi matamania hayo.

Badala ya kumwamini Mungu kukidhi mahitaji yangu, nitajiamini mimi mwenyewe, juhudi zangu mwenyewe, na juhudi zangu mwenyewe ili kupata hilo. Na ikiwa ni lazima nifanye vurugu au ikiwa ni lazima nitende dhuluma au lazima nimnyonye mtu mwingine, Mungu ninayemfuata ni muhimu sana kwangu hivi kwamba nitafanya hivyo. Na hivyo, Amosi atasisitiza umuhimu wa kutenda haki.

Pia, sura ya 5, mstari wa 11 na 12, inasikika sana kama orodha katika orodha ya dhambi tunazoonza katika Amosi sura ya 2. Watu wa Israeli, acha nianze na mstari wa

10, wanamchukia yeye anayekaripia na kukataa. Wanamchukia yeye anayesema ukweli. Hawataki watu wawakumbushe kile ambacho Mungu anatarajia kutoka kwao kwa sababu hicho sicho wanachotaka kufanya.

Badala yake, wanawakanyaga maskini, wanamtoza ushuru wa nafaka. Mmejenga nyumba za mawe yaliyochongwa, lakini hamtaka humo.

Mmepanda mashamba ya mizabibu mazuri, lakini hamtakunywa divai yake; kwa maana najua jinsi makosa yenu yalivyo mengi, na jinsi dhambi zenu zilivyo kubwa; ninyi mnaowaonea wenye haki, mnaopokea rushwa, na kuwageuza wahitaji langoni.

Kwa hiyo, mwenye busara atanyamaza kimya wakati kama huo, kwa maana ni wakati mbaya." Kwa hivyo tena, wanawatumia maskini vibaya. Hukumu ya Mungu, adhabu itafaa uhalifu kwa sababu ataondoa vitu ambavyo wamevichukua kutoka kwa wengine ama kupitia mazoea ya udanganyifu au kupitia ukandamizaji au kwa uchoyo, na uchoyo wao wenyewe na dhambi. Amosi anasema nini hasa Isaya atasema katika sura ya 5, mistari ya 8 hadi 10.

Ole wao wanaoongeza shamba kwa shamba na nyumba kwa nyumba. Kwa sababu mmefanya hivyo, hamtapata fursa ya kuishi katika nyumba hizo kwa sababu mmechukua mashamba ambayo Mungu aliwapa Waisraeli binafsi kama urithi wao na urithi wao kutoka kwa Bwana, na mmeyafanya kuwa yenu kwa njia isiyo ya haki. Nitasababisha ardhi hiyo isizae, na hamtafurahia faida zake na baraka zake.

Huo ndio ujumbe wa nabii Amosi. Anawaonya watu hawa ambao wameshindwa kutenda haki kwamba kutakuwa na uwajibikaji kwa jinsi walivyowatendea majirani zao. Tena, tunapomweka Amosi katika muktadha wa Agano la Kale, ni ukumbusho wa njia zote ambazo jamii ya Israeli katika karne ya nane ilikuwa kinyume kabisa na kile ambacho Mungu alikuwa amekibuni.

Nataka kurudi kwenye sheria ya Agano la Kale, kurudi kwenye Pentateuki na Torati na kutukumbusha baadhi ya mambo ambayo Mungu alikuwa amewaambia Waisraeli kuhusu jinsi walivyopaswa kutendeanana. Nataka kuchukua maadili hayo na miundo hiyo na kile ambacho Mungu alikusudia, na nataka kuyaweka kando na yale ambayo tumeyaangalia katika Amosi. Nadhani tofauti hapa ni dhahiri.

Mungu alikuwa amewaambia watu wa Israeli katika Torati kwamba walipaswa kuwatunza maskini na wahitaji kwa njia maalum sana. Iwe hii ilikuwa kanuni ya sheria ambayo walipaswa kufuata kwa undani au kama hii ilikuwa kitu kilichowafundisha tu wazo bora, kuwajali sana maskini na wahitaji ni jambo ambalo ni sehemu ya maadili ya Torati. Katika Kutoka sura ya 22, mistari ya 25 na 27 inatambia hapo kwamba ikiwa Mwisraeli angempa mkopo Mwisraeli mwingine na kuchukua ahadi ya mkopo huo, ikiwa mtu huyo alikuwa maskini sana kiasi kwamba kitu pekee ambacho wangeweza kutoa kama dhamana kingekuwa vazi lake

mwenyewe au koti lake, jirani tajiri angeenda kwa jirani yake maskini ambaye alikuwa amempa vazi hilo kama dhamana na angemruhusu awe nalo usiku kucha ili asipoe.

Ulipaswa kumjali sana mtu huyu maskini kiasi kwamba ungerudi kila usiku na kutoa vazi. Nadhani mpango mkuu wa sheria hiyo ulikuwa kwamba huchukui vazi kama ahadi ya awali. Je, unaona tofauti kati ya hilo na kinachoendelea katika Amosi? Katika Amosi, inasema katika sura ya 2, mstari wa 8, wanajilaza kando ya kila madhabahu juu ya mavazi yaliyochukuliwa kama rehani.

Badala ya kuishi kwa viwango vya Torati, walikuwa wakija kwenye patakatifu na kuweka ahadi waliyoichukua kutoka kwa jirani yao, vazi. Walikuwa wakitumia hilo kama godoro lao huku wakimwabudu Bwana. Kuna kitu ambacho kimsingi hakiendani na hakiendani na hili.

Kutoka sura ya 23, mstari wa 6, haiwanyimi maskini haki katika kesi. Je, watu maskini hupata mshtuko wa haki kila wakati mahakamani? Hilo halikutokea katika Israeli ya kale. Halitokei katika utamaduni wetu, lakini ndivyo Mungu alivyokusudia kwa ajili ya watu wa Israeli.

Kumbukumbu la Torati sura ya 15 mstari wa 1, kila baada ya miaka saba Waisraeli walipaswa kufuta madeni yote. Mungu alifanya hivi ili watu wasilazimike kuishi katika umaskini wa kimfumo unaoendelea ambao ulipitishwa kutoka kizazi kimoja hadi kingine. Ikiwa mtu angeingia kwenye deni na ikabidi awe mtumwa wa deni, kulikuwa na fursa mwishoni mwa mchakato huo kwamba angeweza kuwa huru na kurudi kwenye maisha yenye manufaa.

Baadhi ya wanafunzi wangu wameuliza, je, hatuwezi kufanya hivi kwa mikopo ya wanafunzi? Kumbukumbu la Torati 15 lingekuwa kifungu kizuri hapo. Lakini Mungu alikuwa amebuni hili kama njia ya kuhakikisha kwamba umaskini haukuwa kitu kinachoendelea kwa kizazi baada ya kizazi. Mambo ya Walawi sura ya 19 na Kumbukumbu la Torati sura ya 24, kama ningekuwa mmiliki wa ardhi na kama ningekuwa nimebarikiwa na Mungu kwa mazao, hatimaye, mazao hayo hayakuwa yangu pekee.

Hatimaye zilikuwa zawadi kutoka kwa Mungu, na kutokana na hilo, niliruhusiwa kuwaruhusu maskini kuokota mavuno katika mashamba yangu. Huu ulikuwa mfumo wa zamani wa ustawi. Hakuwa tu zawadi.

Maskini wangelazimika kufanya kazi kwa ajili ya hili, lakini nilichukua kile nilichobarikiwa na Mungu, na nilikuwa tayari kukishiriki. Maskini angeweza kuokota kwenye pembe za shamba au tulipokuwa tukivuna nafaka na kulikuwa na mabua ya nafaka yaliyosalia shambani, sikupaswa kurudia hayo. Nilipaswa kumwachia maskini.

Kumbukumbu la Torati sura ya 15 mstari wa 12 hadi 14, waachilieni watumwa wenu wa deni wa Kiebrania kila baada ya miaka saba. Waisraeli hawakupaswa kuwafanya watumwa wa kudumu Waisraeli wenzao. Tunajua kutoka kwa kitabu cha Yeremia katika Yuda katika Yeremia sura ya 35 kwamba katika jiji la Yuda, Wayahudi huko hawakuwa wamefuata desturi hii ya kuwaachilia watumwa wao wa deni.

Wababeli wanapokaribia kushambulia mji, wanawaachilia watumwa wao kwa muda kama njia ya kujaribu kupata kibali cha Mungu. Wakati shinikizo la kisiasa na kijeshi la jeshi linalovamia linapoachiliwa, wanawarudisha watumwa wao. Nadhani tunaweza kufikiria kwamba aina hiyo hiyo ya kitu ilikuwa ikiendelea katika ufalme wa kaskazini wa Israeli.

Kumbukumbu la Torati sura ya 23, usitoeze riba kwa mikopo unayowapa Waisraeli wenzako. Uliruhusiwa kufanya hivyo kwa wageni, lakini hukuruhusiwa kufanya hivyo kwa Waisraeli. Lengo lako katika kumpa mtu mwingine mkopo halikuwa kwenye riba ambayo ungeweza kupata kutoka kwao.

Ilikuwa ni kumsaidia jirani yako na kumsaidia wakati wa uhitaji na mgogoro. Kumbukumbu la Torati sura ya 10, mstari wa 18, inaonyesha haki na huruma kwa wajane na yatima. Kwa njia nyingi, walikuwa chini ya ngazi.

Walikuwa watu wenye uhitaji mkubwa zaidi katika utamaduni huu. Mungu alikuwa Mungu aliyewahurumia wajane na yatima. Mungu anamjali Ruthu anapokuwa mgeni katika nchi ya Israeli.

Waisraeli walipaswa kujali hilo pia. Walipaswa kuakisi tabia ya Mungu. Badala ya kuwatumia maskini kwa faida, walipaswa kuwasaidia wajane na yatima.

Katika Kumbukumbu la Torati sura ya 15, nadhani ni sura muhimu na kitu ambacho kilikuwa cha kutoa kanuni zinazoongoza kwa Waisraeli walipofikiria jinsi tunavyowashughulikia Waisraeli wenzetu wanapokuwa na uhitaji. Nadhani hiki ni kifungu muhimu katika kutufundisha maadili ya Torati. Nataka kuangalia mistari mitatu maalum katika Kumbukumbu la Torati sura ya 15.

Kumbukumbu la Torati 15 mstari wa 4 unasema hivi, lakini hakutakuwa na maskini miongoni mwenu. Kwa kuwa Bwana atakubariki katika nchi akupayo Bwana, Mungu wako, iwe urithi wako uimiliki. Tunaangalia hili na kusema, kifungu hiki kinaweza kuwa kinazungumzia nini? Hakutakuwa na maskini miongoni mwenu.

Tunasoma katika Amosi kwamba hakika kulikuwa na watu maskini miongoni mwao. Tunaona hilo katika kila kipindi cha historia ya Israeli. Kulikuwa na watu waliokuwa maskini na wahitaji.

Lakini Kumbukumbu la Torati 15 mstari wa 4 unatupa wazo bora. Inatukumbusha kwamba baraka za nchi ya ahadi zitakuwa kubwa sana, na Mungu atawabariki watu wake kwa wingi kiasi kwamba kama wangeishi katika njia ambayo Mungu alikuwa amewakusudia waishi, hakukuwa na haja ya mtu yeyote kuwa maskini. Kwa sababu siku zote kungekuwa na Waisraeli ambao walikuwa na zaidi ya walivyohitaji, ambao wangeweza kushiriki na majirani zao ambao hawakuwa na vya kutosha.

Hiyo ndiyo haki iliyokuwa. Hii haikuwa riziki niliyoipata mwenyewe. Hili lilikuwa jambo ambalo lilikuwa limetoka kwa Mungu, na nilikuwa na jukumu la kulishiriki na jirani yangu.

Sura ya 15, mstari wa 11 katika Kumbukumbu la Torati, hapa kuna kanuni ya pili. Kwa njia fulani, inaonekana kama mgongano wa kile tulichokisoma katika Kumbukumbu la Torati 15, mstari wa 4, lakini hiyo ndiyo bora. Hapa kuna ukweli.

Mstari wa 11 unasema, kwa maana maskini hawatakoma katika nchi. Bora, maskini hawatakuwepo kamwe. Utabarikiwa vya kutosha na Mungu kiasi kwamba, kama jamii, hakuna haja ya kuwa na maskini.

Lakini ukweli ni kwamba hakutakuwa na umaskini nchini. Nadhani kuna tabia wakati mwingine ya kusoma mstari huo na kusimama na kusema, sawa, huo ndio ukweli tu. Hivyo ndivyo maisha yalivyo.

Hakuna tunachoweza kufanya kuhusu hilo. Tukubali tu hilo. Lakini kwa kweli, Mungu huwapa amri na maagizo yanayotegemea ukweli kwamba sikuzote kutakuwa na maskini miongoni mwenu.

Kwa hivyo, hii ndiyo maana, ninakuamuru, utamfungulia mkono wako ndugu yako, maskini, na maskini katika nchi yako. Usiwe na mkono uliobana kwa Mwisraeli mwenzako. Unapaswa kuwa mkarimu kwa sababu Bwana atakubariki.

Siku zote kutakuwa na maskini katika nchi. Una jukumu la kukidhi hitaji hilo. Kisha nadhani mstari unaozidi haya yote na hatimaye unaelezea kwa nini na ni nini sababu ya Waisraeli kuwatendea maskini kwa njia hii ni kwamba kuna ukumbusho kutoka kwa Mungu unaokuja katika Kumbukumbu la Torati sura ya 15 mstari wa 15.

Bwana anasema hapo, kama vile Bwana Mungu wako alivyokubariki, mpe. Ninazungumzia wakati unapomwachilia mtumwa mwenye deni kutoka utumwani, na hupaswi kumwachilia tu na kumwacha huru. Unapaswa kumpa mahitaji ili aweze kuanza maisha yake mapya anapoishi katika uhuru.

Utampatia, nawe utakumbuka kwamba ulikuwa mtumwa katika nchi ya Misri na kwamba Bwana Mungu wako alikukomboa. Kwa hivyo, ninakuamuru leo. Ni nini sababu kuu? Mungu alikuwa amewaokoa kutoka utumwani.

Mungu alikuwa amewabariki kwa kila njia inayowezekana. Walipaswa kuwa wakarimu kwa wale waliokuwa na uhitaji walipokumbuka kile ambacho Mungu alikuwa amewafanyia. Nadhani tunakumbushwa katika sehemu nyingine ya Agano la Kale , na hasa tunakumbushwa katika manabii wa karne ya nane kwamba hii si aina ya jamii ambayo Israeli ilikuwa imekuwa.

Hawakuwa wakiwatunza maskini na wahitaji kwa sababu Mungu alikuwa amewabariki. Walikuwa wamepitia utajiri na ustawi wa ajabu. Ulikuwa umebadilika na kuwa kisingizio cha uchoyo wao wenyewe, ubinafsi wao wenyewe, na ubinafsi wao wenyewe kwa sababu walikuwa wameufanya huu kuwa Mungu wao.

Kama ni lazima nidhulumu, kama ni lazima nifanye vurugu, kama ni lazima nimnyang'anye mtu huyu, ninavutiwa sana na hili. Hili limekuwa kitovu cha maisha yangu ambapo ninapaswa kuwa na hili. Na kwa hivyo nadhani ni la kuvutia sana na moja ya mambo ambayo unaweza kufanya unapowafundisha manabii, nadhani ni la kuvutia sana kuchukua Kumbukumbu la Torati 15 na kuweka kanuni hizi tatu.

Hakuna haja ya kuwa na maskini miongoni mwenu. Hata hivyo, daima kutakuwa na maskini miongoni mwenu. Kwa hivyo, fungua mkono wako, kisha uwape maskini, na uwape wahitaji kwa sababu Mungu amekubariki.

Na kisha kuweka hilo kando, angalia mambo yanayoendelea katika karne ya 8 ya Israeli. Waangalie ng'ombe wanene wa Bashani na uulize, wanawake hawa walilinganaje na Kumbukumbu la Torati 15? Tazama sura ya 6 na inasema nini kuhusu wale waliostarehe huko Sayuni na wanaoishi kwa raha na kushiriki katika sherehe na karamu hizi za Mirza katika Amosi sura ya 6. Wanaonekanaje tunapowalinganisha na Kumbukumbu la Torati sura ya 15? Kuna ukumbusho katika haya yote kwamba, tena, Israeli iliitwa kuwa kielelezo na mfano kwa mataifa mengine wa jinsi jamii ilivyopaswa kuonekana. Ukweli ni kwamba walipotaka kuwa na miungu, wafalme, na watawala, kama mataifa mengine yote, jambo lililofuata ni kwamba mtindo wao wa maisha na tabia zao zikawa kama mataifa mengine pia.

Ahabu na Yezebeli wanapoendeleza ibada ya Baali, una Mungu tofauti kabisa anayeletwa katika jamii ya Israeli. Una miungu ambao ni kama wanadamu. Uchoyo, ubinafsi, vurugu, walevi, na mambo yote haya.

Unapomwabudu mungu kama huyo, hatimaye unafuata mtindo wao wa maisha. Kuna tofauti kati ya kumwabudu mungu ambaye kitendo chake kikubwa katika Agano la Kale ni kuwaokoa kundi la watu kutoka utumwani na utumwani. Hiyo ndiyo kanuni ya Mungu wa Israeli.

Anawajali maskini na wahitaji. Hilo ni tofauti na maadili ya Mungu wa Wakanaani, ambao huaa, huaa, hufanya uzinzi, hulala nje, na kufanya chochote kwa sababu

mahitaji yao ndiyo jambo kuu. Unapomtumikia mmoja wa miungu hiyo, hatimaye inakuongoza kwenye njia tofauti na kumtumikia Mungu wa Israeli.

Hilo ndilo lililotokea Israeli. Yezebeli na Ahabu, wanapotaka ardhi ya Nabothi itengeneze bustani ya mboga, wana haki ya kuichukua ardhi hiyo na kuuu kwa sababu hiyo ndiyo maadili ya miungu wanayofuata. Hiyo ndiyo tabia ya mungu wao.

Unapofuata tabia ya Mungu wa Israeli, unaposhiriki maadili yake, unaposhiriki vipaumbele vyake, hilo hubadilisha jinsi unavyoishi. Hubadilisha jinsi unavyowaangalia watu wengine. Nadhani matumizi na uhamishaji wa Agano Jipya ni wazi na dhahiri kwetu.

James, ambaye nadhani kwa njia nyingi amezama sana katika maadili ya Agano la Kale, anasema dini ya kweli na isiyo na uchafu. Sio mila, na sio shughuli. Ni kuwatunza maskini, kuwatembelea wagonjwa na wenye uhitaji na kuishi maisha yasiyo na doa duniani.

Kwa hivyo, kwa watu wanaofikiri kwamba ujumbe wa manabii wa Agano la Kale hauna maana kwa utamaduni wetu na jamii yetu ya leo, tunaelewa kwamba manabii wanawaonya watu kuhusu utajiri. Wanawaonya watu kuhusu maadili yanayotokana na huo. Nadhani tabia hiyo, tena, katika Israeli ya karne ya nane, ninapoangalia kile manabii wanachowaambia watu hawa, mara nyingi husikika kama vile wanazungumza na utamaduni wetu wa kisasa leo.

Hakuna tofauti kubwa. Dhambi haijabadilika. Mioyo ya watu haijabadilika.

Kwa hivyo masuala ya matumizi yanayotokana na hili, nadhani, ni halisi sana. Kwa njia nyingi, Ukristo wa kiinjili, nadhani, umepoteza uelewa wake wa hitaji la kuwatunza maskini na kuwatunza wahitaji. Nadhani moja ya sababu zilizofanya hilo litokee tunapoangalia hili kihistoria inaweza kuwa kwamba hatujafanya Torati au manabii wa Agano la Kale kuwa ya kutosha kuhusu lishe yetu ya kiroho tunaposoma neno la Mungu, au inaweza kuwa kitu ambacho hatujafundisha vya kutosha makanisani.

Tuna waandishi na wazungumzaji kadhaa; nafikiria David Platt na kitabu chake, ambao walianza kuzungumzia umuhimu wa kuwatunza wahitaji kama jambo lisilopingana na kuhubiri injili. Hatuhitaji kufuata njia ya injili ya kijamii na kuifanya iwe lengo la huduma yetu na ujumbe wetu, lakini Mungu hajatuita tu kushughulikia kuhubiri injili kwa mahitaji ya kiroho ya watu. Ikiwa tunapendezwa na mahitaji ya kiroho ya watu, kwanza kabisa, tutahudumia mahitaji yao ya kimwili.

Mara nyingi katika nchi nyingi, njia pekee ambayo tutakuwa na mlango wazi wa kuhubiri injili ni kwamba tutalazimika kuanza kwa kukidhi mahitaji ya watu na

kuwatunza maskini. Hili si jambo la pili kwa utume wetu. Ni jambo linaloendana sawa na mahubiri na kutangaza injili.

Na kwa hivyo, nadhani moja ya sababu ambazo tumepoteza mtazamo wa hilo, si tu ushawishi wa injili ya kijamii na kutaka kuepuka hilo. Mara nyingi tumepuuza jinsi Agano la Kale linavyoelekeza maadili yetu, maadili yetu, na vipaumbele vyetu kama Wakristo. Kitabu ambacho kimenisaidia na hili, Christopher Wright ameandika kitabu kinachoitwa Maadili ya Agano la Kale kwa Leo na kinatukumbusha kwamba maadili ya Torati, ni kuwajali wahitaji ni kuwajali maskini.

Hilo ni jambo la kuonyeshwa katika maadili yetu na maadili yetu kama Wakristo. Tunaweza kuangalia kitabu cha Kumbukumbu la Torati, na tunaweza kuona katika sura ya 15 kwamba hapapaswi kuwa na maskini miongoni mwenu. Hata hivyo, kutakuwa na maskini miongoni mwenu.

Kwa hivyo, fungua mkono wako na uwe mkarimu kwa jirani yako. Tunaweza kuangalia hilo na tunapoenda kwenye Agano Jipya, nadhani linatufahamisha usomaji wetu wa kitabu cha Matendo. Tunaona katika Matendo sura ya 4 na katika Matendo sura ya 5 kwamba kanisa la kwanza lilishiriki vitu vyote kwa pamoja.

Kulikuwa na wale kama Barnaba waliokuwa na zaidi ya waliyohitaji, ambao walikuwa tayari kuuza au kutoa, kuwaletea mitume ili waweze kukidhi mahitaji ya majirani zao maskini. Kinachotokea hapo ni kwamba nadhani kitabu cha Matendo kinasisitiza jambo kwamba kanisa linaanza kufanya kazi. Kanisa hapa ni mfano wa kile Mungu alichokiumba Israeli iwe tangu mwanzo.

Mara nyingi, katika historia yao, walikuwa wameshindwa kuwa hivyo. Mungu anapofanya kazi na kuunda jumuiya hii mpya kanisani, wanatimiza kile ambacho Kumbukumbu la Torati 15 lilikuwa limezungumzia. Fikiria jinsi ujumbe wa unabii unavyotuhusu leo tunaposhughulikia masuala haya mawili ya utajiri na uchoyo na ubinafsi, na kisha jinsi hilo linavyoingia katika maadili yetu ya haki.

Nataka kuangalia Isaya sura ya 5 na kusikiliza ujumbe. Isaya ni kijana wa wakati mmoja na nabii Amosi. Anatoka karne hiyo hiyo.

Yeye ni nabii wa ufalme wa Yuda. Tena, sikiliza anachomwambia Yuda katika karne ya nane na dhambi mbalimbali atakazoziandika. Mstari wa 8, Ole wao waunganishao nyumba kwa nyumba, waongezao shamba kwa shamba hata isiwepo nafasi tena, nanyi mkaa peke yenu katikati ya nchi.

Bwana wa majeshi ameapa masikioni mwangu; hakika ziko nyumba nyingi ambazo zitakuwa ukiwa, kubwa, na nzuri ambazo zitaachwa bila wenyeji. Kwa maana ekari kumi za shamba la mizabibu zitatoa bafu moja tu, na hundi ya mbegu efa moja tu.

Kwa hivyo, wana tamaa na wanajipenda wenyewe na wananyakua ardhi na kufanya mambo haya kwa njia zisizo za haki.

Je, hilo linafikika kama mambo yanayoendelea katika ulimwengu wa makampuni leo? Mstari wa 11: Ole wao wanaoamka asubuhi na mapema ili wapate kukimbilia kileo, wanaokaa hadi jioni divai ikiwachoma. Je, tunajua chochote kuhusu utamaduni unaozingatia raha za kibinafsi, dawa za kulevya, na pombe, na hilo linakuwa mapambano? Huo ndio utamaduni wetu. Huo ndio jamii yetu.

Tazama inavyosema katika mstari wa 18, Ole wao wavutao uovu kwa kamba za uongo, wavutao dhambi kama kwa kamba za magari, na kusema, Mungu na afanye haraka, na aharakisha kazi yake ili tuione. Je, tunajua chochote kuhusu utamaduni ambapo watu wanamkataa Mungu ili awaadhibu kwa dhambi zao? Ole wao wanaoita wema kuwa uovu na uovu kuwa wema. Je, tunawahi kuona hilo kwenye vipindi vya mazungumzo vya redio au televisheni ambapo kuna mkanganyiko wa maadili? Hii ndiyo jamii yetu.

Sura ya 5, mstari wa 21, Ole wao walio na hekima machoni pao wenyewe. Sura ya 22: Ole wao walio mashujaa wa kunywa divai. Kwa hivyo, kwa wale ambao ni wachungaji na wanaohusika katika huduma ya kufundisha Neno la Mungu kwa watu wengine, nataka muelewe jinsi ujumbe wa manabii ulivyo muhimu kwa jamii na utamaduni wetu leo.

Kuna mada kadhaa muhimu zitakazojadiliwa katika kitabu chote cha Amosi. La kwanza ni kwamba Amosi atawakabili watu. Wanaridhika na utajiri wao.

Hilo limekuwa kitovu cha maisha yao. Ujumbe wa pili atakaowapa ni kwamba hawajatenda haki kwa jirani zao. Hawajaishi kulingana na kanuni na maadili ya Kumbukumbu la Torati sura ya 15.

Kuna mambo kadhaa hapa katika kitabu hiki ambayo yanapaswa pia kutufanya tuchunguze mioyo yetu na kutazama makanisa yetu na jinsi tunavyoakisi maadili ya Mungu anayewajali maskini na wahitaji na kuwa jamii inayokumbuka jinsi hilo lilivyo muhimu kwa Mungu. Natumaini kujifunza kwetu kitabu cha Amosi kutatusaidia kukumbushwa hilo.

Huyu ni Dkt. Gary Yates katika mfululizo wake wa mihadhara kuhusu Manabii Wadogo. Huu ni mhadhara wa 6 kuhusu Kitabu cha Amosi, Dhambi za Kijamii.